

Vejledning om plagiat

Du laver skriftligt arbejde på gymnasiet for at lære, og du lærer naturligvis mest ved, at du *selv* analyserer, beregner, fortolker, vurderer, formulerer osv. som grundlag for de skriftlige afleveringer. Det kan sagtens være relevant og godt at sparre med andre om en skriftlig aflevering, men det er vigtigt, at du *selv* forholder dig til problemstillingen og udvikler ideer – og det er aldrig i orden at aflevere noget, som andre (eller en chatbot) har udformet.

Du skal være forberedt på, at du i forbindelse med arbejdet med de skriftlige opgaver vil blive udfordret og måske opleve frustrationer. Dette er et sundhedstegn, for det viser, at du er ved at lære noget nyt – og ofte vil det mest lærerige for dig i disse situationer være at kæmpe videre. Hvis du vælger en nemmere løsning (fx inspiration eller plagiat fra Studienet), vil det før eller siden (fx til prøver og studentereksamen) blive et problem for dig, at du ikke har lært det, du giver udtryk for i dine afleveringer. Hvis du giver din lærer et falsk indtryk af, hvad du kan, bliver det også svært for læreren at hjælpe dig.

Hvordan kan du få hjælp til dine skriftlige opgaver?

Når du laver skriftlige opgaver, kan du få hjælp på flere forskellige måder på SG. Du kan:

- stille spørgsmål til læreren, enten i forbindelse med undervisningen eller elektronisk
- få hjælp i skrivelektioner i undervisningstiden
- støtte dig til skriveskabeloner eller andre ressourcer på [Skriveportalen](#)
- deltage i lektiecafé eller studietid i studiemodulet. Kontakt gerne din lærer, hvis du har behov for studietid.

Særligt om chatbot

Med chatbotter er der kommet helt nye muligheder for at søge inspiration, men også for at plagiere. Teknologien er så ny, at reglerne for brugen ikke er endeligt fastlagte, men på nuværende tidspunkt er retningslinjerne følgende:

Som elev på SG må du almindeligvis godt bruge chatbotter i forbindelse med skolearbejdet. Du skal dog være særlig opmærksom på, hvordan chatbotter anvendes i arbejdet med skriftlige opgaver, for du skal naturligvis selv formulere dine skriftlige besvarelser.

Du skal også være opmærksom på, at der er situationer, hvor chatbotter *ikke* må anvendes – fx ved eksamener, årsprøver og terminsprøver. Din lærer kan også i forbindelse med den almindelige undervisning beslutte, at chatbotter ikke må anvendes.

Bemærk følgende i forbindelse med brug af chatbotter:

- Du må ikke copy-paste svar fra chatbotter til dine skriftlige besvarelser, hverken direkte eller ved at omformulere. Det er *dit* ansvar at formulere teksten.
- Du skal være opmærksom på, at chatbot-tekster kan indeholde ukorrekte informationer. Det er derfor vigtigt, at du er kritisk og får bekræftet informationerne fra faglige materialer/kilder, hvis du lader dig inspirere af en chatbot.
- Du kan ikke kildehenvise til en chatbot. Du skal anse en chatbot som en sparringspartner i dit arbejde på linje med fx et familiemedlem eller en klassekammerat. Du skal derfor også søge viden i faglige materialer, der kan henvises til.

Du må til gengæld gerne bruge chatbotter til fx:

- at finde materialer og kilder
- at få en forståelse af et emne eller nogle begreber.

Sanktioner ved plagiat

Hvis du plagierer i forbindelse med dine afleveringer, er det naturligvis snyd, og det bliver sanktioneret som beskrevet i skolens studie- og ordensregler. Det betyder, at du første gang får en skriftlig advarsel, og i sidste ende kan det betyde, at du ikke bliver rykket op til næste klassetrin eller bliver bortvist fra gymnasiet.

Plagiat i fagene

Men hvad er plagiat? Hvad må man gøre, og hvad må man ikke gøre, når man laver skriftligt arbejde i de forskellige fag? Og hvornår skal man henvise til kilder og lign.?

På de følgende sider finder du en vejledning, lavet af lærerne, hvor du kan læse retningslinjer og gode råd for de forskellige fagområder.

Indhold

Plagiat i samfundsfag og dansk.....	3
Plagiat i sprogfagene.....	4
Plagiat i naturvidenskab.....	5
Plagiat i matematik.....	7
Plagiat i musik.....	9

Plagiat i samfundsfag og dansk

Plagiat i samfundsfag og dansk er, når du helt eller delvist skriver af fra andre uden at angive kilden, eller hvis du lader andre skrive opgavebesvarelsen for dig. Der er tale om plagiat, når du ikke selv har formuleret dele af din aflevering.

Du må således ikke copy-paste fra fx:

- Tidligere afleveringer
- Chatbots
- Studienet
- Internettet generelt
- Artikler
- Bøger

Du må gerne citere fra fx artikler, bøger og fagsider på internette, men skal i disse tilfælde altid huske tydelig kildeangivelse.

Hovedreglerne om plagiat i både dansk og samfundsfag er:

1. Du skal formulere sætningerne i dine afleveringer selv
2. Du skal sætte henvisninger på, når du bruger andres faglige pointer.

Selvom du ikke direkte gengiver formuleringer, er det også plagiat, hvis du låner andres argumentation og pointer og fremstiller dem som om, det er dine egne. Det gælder fx, hvis du henter opgavehjælp til en specifik opgave på Studienet eller omskriver andres besvarelse af samme konkrete opgave. Dvs. du må ikke bruge Studienets "Opgavehjælp til Eksamensopgave juni 2022" til din besvarelse af "Eksamensopgave juni 2022".

Plagiat omfatter også at gengive andres analyse og fortolkning af en tekst. Du må til gengæld gerne læse og lade dig inspirere, men altså ikke genbruge andres analysepointer, faglige argumentationsrækkefølge eller de samme citater i den samme rækkefølge. Det må du ikke, fordi enhver fortolkning i og for sig er unik og skribentens "produkt." Det kan sammenlignes med, at du ikke må udgive et allerede kendt musiknummer som dit eget.

Du må gerne...

I begge fag må du *gerne* bruge eksperters pointer, men du skal indsætte henvisninger i besvarelsen. Læser du f.eks. en artikel af forskeren Mearsheimer om krigen i Ukraine og bagefter skriver en diskussion af krigen i Ukraine, skal du henvise ved at skrive "Ifølge Mearsheimer" eller ved at indsætte en fodnote med henvisning til artiklen.

I begge fag må du *gerne* læse en andens analyse og fortolkning af en tekst for at opdage, at teksten fx indeholder mange metaforer, hvis du selv kan finde eksempler og bygge din *egen* argumentation op, der fx viser, hvilken betydning metaforerne har for teksten.

Plagiat i sprogfagene

Selvstændigt sprog

- Du skal *selv* formulere dit *eget* sprog. Du må gerne bruge hjælpemidler, men det skal stadig være sprog, du selv behersker og kan producere.
- Du må ikke skrive noget, du ikke selv kan oversætte til dansk.
- Ordbogen må bruges til *alt* - også bøjninger af verber og faste udtryk. Dog skal du også her kunne oversætte ordene og verbalformerne.

Oversættelsesprogrammer (fx Google Translate og Words oversættelsesfunktion)

- Må gerne bruges til oversættelser af enkelte ord, men ordbogen giver ofte det bedste resultat.
- Må *ikke* bruges til oversættelse af hele sætninger.
- Generelt må du kun bruge oversættelsesprogrammer til det samme, som du kan bruge ordbogen til. Så gør det til en vane at bruge ordbogen, så du ikke kommer i problemer i eksamens- eller prøvesituationer. Fx vil det i en eksamenssammenhæng trække alvorligt ned i bedømmelsen, hvis der er meget stor forskel på dit niveau i delprøve 1 uden hjælpemidler og delprøve 2 med hjælpemidler.

Words grammatikkontrol (når Word understreger ord med blå)

- Hvis du forstår rettelsen, må du *gerne* bruge den (fx hvis du bliver mindet om, at du har glemt at bøje et adjektiv, eller du har stavet et ord forkert).
- Hvis du *ikke* forstår rettelsen, må du *ikke* bruge den (fx hvis den foreslår et ord eller verbalbøjning, du slet ikke kender, og du ikke kan oversætte det til dansk).

Plagiat i naturvidenskab

Formålet med at aflevere opgaver er, at du kan få hjælp til at blive dygtigere! Derfor er det centralt, at du viser det, du kan. Men du har naturligvis lov til at bruge en række hjælpemidler, som vi vil gennemgå. Start med at kigge i de materialer, du har fået i undervisningen og læs opgaveformuleringen grundigt. Er du i tvivl, så spørg din lærer.

Dette må du gerne

Bruge dine kammerater

- Brug kammerater til at spørge om hjælp, sidde sammen og tale om opgaven.
- Man må gerne efter aftale med læreren bruge kammeraters data, men du skal selv lave databehandlingen.

Bruge det generelle internet

- Man må, medmindre andet er angivet, gerne bruge internettet, men du skal altid formulere med dine egne ord. Den gode besvarelse er ofte tættere på undervisningens indhold, end hvad du tilfældigt finder på internettet. Du skal være opmærksom på, at du får brugt de termer og begreber, du har haft om i undervisningen.

Bruge chatbots til at blive klogere - men ikke til at producere tekst

- Chatbots kan bruges til at få forklaret nogle begreber, men de er oftest også forklaret i undervisningsmaterialet. Kopiér *ikke* tekst skabt af chatbots direkte ind i din opgavebesvarelse og skriv aldrig noget, som du ikke efterfølgende kan forklare mundtligt.
- Du kan altså godt få hjælp ved at spørge chatbots, ligesom ved at spørge en klassekammerat eller din lærer. Men du skal formulere dig selvstændigt, og du skal kunne stå på mål for det, du skriver.
- Bemærk, at chatbots ikke er facitlister. De er fyldt med fejl - både i beregninger, redegørelser og analyser.

Bruge materiale fra undervisningen (bøger, kompendier osv.)

- **Bøger/noter/undervisningsmateriale** indeholder mange gode og væsentlige ting. Det er dine lærere, der har udvalgt materialer i forhold til, hvad der er relevant for lige netop jer. Derfor er det et relevant sted at hente information.
- Du må gerne bruge andres **figurer**, men du skal lave en kildehenvisning. Det er faktisk en god idé at bruge allerede tegnede figurer frem for at lave dem selv, da det er en stor opgave at lave en god figur. Men du skal naturligvis kunne forklare figuren.
- **Redegørende afsnit** (fx teoriafsnit): Til et redegørende afsnit skal du normalt tage udgangspunkt i undervisningsmateriale fra din egen undervisning (lærebøger, udleverede noter mm.). Du må ikke skrive direkte af fra lærebøger og udleverede

noter, men du må gerne bruge fakta herfra. Du skal formulere dig med egne ord, selvom nogle passager måske kommer til at ligne undervisningsmaterialet meget. Hvis du bruger materiale til en almindelig aflevering, som ligger uden for undervisningsmaterialet (internetkilder mm.), skal du lave en kildehenvisning. Dog skal du fx i SRO og SRP angive alle kilder, også undervisningsmateriale. Bemærk, at du ikke kan lave kildehenvisning til en chatbot.

Dette må du ikke

- **Brug *ikke* studienet:** Som udgangspunktet bør du slet ikke bruge studienet. Hvis du alligevel vælger at bruge Studienet, skal du være opmærksom på, at du snyder dig selv for at træne evnen til at gennemskue, hvordan opgaver skal løses, og at du derfor ikke bliver dygtig til det.
- **Send aldrig din besvarelse til andre!** Men du kan lære meget ved at forklare opgaver videre til andre.
- **Kopier *ikke* fra kammeraters opgaver.** Formulér din besvarelse med egne ord uden at kigge på andres besvarelser.
- **Kopier *ikke* tekst direkte fra internettet.** I de fleste situationer er materiale fra undervisningen et mere kvalificeret sted at hente materiale. Husk at angive kilde, hvis du bruger figurer fra nettet.
- **Sæt *ikke* en chatbot til at skrive din opgave!** Du lærer ikke noget, og du spilder din egen og lærerens tid. Læreren kan oftest se, hvis du ikke selv har skrevet dele af opgaven. Du kan ved aflevering blive afkrævet forklaring af passager eller af, hvordan du har arbejdet med opgavens dele.

Hvordan undgår du at blive beskyldt for snyd i naturvidenskab?

- **Beregninger:** Når du laver beregninger, skal du være tydelig med at begrunde, hvad du gør og hvorfor. Undgå beregninger uden forklaringer.
- **Informationer fra nettet:** Hvis du anvender informationer fra internettet, skal du henvise med link via fodnote. Læs mere om, hvordan man laver kildeangivelse [her](#). Afhængig af opgavens omfang kan det være godt at angive kilderne til de informationer, du har anvendt til at skrive dele af opgaven. Spørg gerne din lærer.
- **Figurtekster:** Skriv kilder i figurteksten til de figurer, du anvender. Hvis de er fra internettet, skal du lave en henvisning (link). Skriv, hvis du selv har lavet en figur.

Plagiat i matematik

Hvordan må du bruge skabeloner og vejledninger?

- Du må gerne bruge skabeloner og vejledninger i dine matematikopgaver. Dvs. hvis din lærer har lavet et eksempel på en god besvarelse af en opgave, så må du gerne bruge denne besvarelse i andre opgaver, som ligner. Du må faktisk bruge teksten ordret, men du bør overveje, om det er fornuftigt i forhold til din læring. Du vil lære mere ved selv at producere udregninger og tekst i en opgave.
- Når du laver almindelige matematikopgaver, angiver du altid formlen, men ingen kilde. I matematik bruger vi kun kilder, når vi skriver sammenhængende opgaver, fx SRP'en i 3.g.

Hvordan må du bruge dine kammerater?

- Du lærer mest ved at forsøge selvstændigt at løse opgaver. Men du må gerne samarbejde med kammerater om at løse matematikopgaver. Du skal selv skrive din egen besvarelse, og du skal selv lave dine beregninger i f.eks. Nspire. Du skal kunne forklare trin for trin, hvordan du har løst opgaven.

Hvordan må du bruge internettet?

- Du må, medmindre andet er angivet, gerne bruge internettet, men du skal altid formulere besvarelsen med dine egne ord. Den gode besvarelse er ofte tættere på undervisningens indhold, end hvad du tilfældigt finder på internettet. Du skal være opmærksom på, at du får brugt de formler og begreber, du har mødt i undervisningen.

Hvordan må du bruge chatbots?

- Chatbots kan bruges til at få forklaret nogle begreber, men du finder dem oftest også forklaret i undervisningsmaterialet. Kopiér ikke det, du får som resultat. Skriv ikke noget, som du ikke efterfølgende kan forklare mundtligt. Du kan således godt få hjælp ved at spørge chatbots, ligesom ved at spørge en klassekammerat eller din lærer. Men du skal selvstændigt formulere besvarelsen, og du skal kunne stå på mål for det, du skriver. Bemærk, at chatbots ikke er facitlister, men de er fyldt med fejl (både i beregninger, redegørelser og analyser).

Hvordan må du bruge Studienet og andre opgavesamlinger?

- Du må ikke finde en opgavebesvarelse på Studienet og aflevere den (eller dele af den) som din egen.
- Hvis du alligevel vælger at bruge Studienet, skal du være opmærksom på, at du snyder dig selv for at træne evnen til at gennemskue, hvordan opgaver skal løses, og at du derfor ikke bliver dygtigere til det.

Gode råd til opgaveløsning

Du snyder kun dig selv ved at kopiere din opgavebesvarelse fra andre. I matematik tester vi dine matematikkompetencer i prøver, og du vil klare dig dårligt ved prøverne, hvis du ofte kopierer opgavebesvarelser fra andre.

Bøger/noter/undervisningsmateriale/afleveringsopgaver med feedback indeholder al nødvendig viden i det stof, du skal kende i matematik. Det er dine lærere, der har udvalgt materialer i forhold til, hvad der er relevant for lige netop dig.

Hvis du er i tvivl, så spørg din lærer eller gå i lektiecafé.

Plagiat i musik

Musikfagets skriftlige dimension er tredelt:

- 1) En M1-opgave, der er færdighedsorienteret. Her skal løses fem små delopgaver, hvor svarene er forholdsvis faste og lukkede. Den løses i Word i prosa og med funktionstegn.
- 2) En M2-arrangementsopgave, der er en nodebaseret arrangementsopgave. Her løses opgaven via et nodeskrivningsprogram.
- 3) Skriftlig opgave i forbindelse med SRP og SRO. Her skrives analyser af musik i prosa. Det er den mundtlige del af musikfaget, der her omsættes til en skriftlig form.

Reglerne for plagiat er ikke helt ens i de tre discipliner:

Ad 1)

I den færdighedsorienterede M1-disciplin, må du bruge alle tilladte tilgængelige hjælpemidler. Det kan være musikprogrammer og musikopslag på fx Musikepidia.dk, der også bruges i undervisningen. Chatbotter må ikke løse nogle af de stillede opgaver i M1.

Ad 2)

I M2-opgaven skal du arrangere et stykke musik i et nodeprogram (MuseScore). Disciplinen indeholder en brug af en vis mængde standardmateriale (trommegrooves, basgrooves m.m.), som du kan bruge igen fra aflevering til aflevering, uden at der er tale om plagiat. Du må også indarbejde fx trommegrooves, trommefills og basgrooves, der er direkte hentet fra lærebogen. Du må også tage udgangspunkt i standardgrooves, som du har fået udleveret af din underviser, og du må genbruge dem og evt. videreudvikle dem i forskellige afleveringer. Det vil ikke blive opfattet som plagiat. Den musikalske bearbejdning af standardmaterialet og evnen til at tilpasse de musikalske byggeklodser til selve opgavemelodien spiller dog en centrale rolle i bedømmelsen. Det vil blive opfattet som plagiat, hvis du har skaffet dele af arrangementet eller hele arrangementet fra andre.

Ad 3)

Når du skriver opgaver i musik (SRO eller SRP), minder det om andre analyseopgaver i de humanistiske fag. Dog baserer fortolkningsanalysen sig på de musikanalytiske begreber og den musikanalytiske grammatik, som man træner i M1-disciplinen. Som i andre fag vil det blive opfattet som plagiat, hvis man skriver sin analyse af efter andre, eller hvis den er fremkommet ved brug af en chatbot.